

Enheten för naturskydd

Se sändlista

FÖRSLAG TILL BILDANDE AV LJUSMYRSBERGETS NATURRESERVAT

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) det område som avgränsats på karta enligt bilaga 1 och 2, med den gräns som slutligen märks ut i fält, som naturreservat. Naturreservatets namn ska vara Ljusmyrsbergets naturreservat.

För att tillgodose och uppnå syftet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se Föreskrifter för naturreservatet samt karta i bilaga 3).

Slutligen fastställer länsstyrelsen i enlighet med 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. skötselplan enligt bilaga 4 för naturreservatets långsiktiga vård. Förvaltare för naturreservatet ska vara länsstyrelsen.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Föreskrifterna enligt punkten C om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet och om ordningen i övrigt inom naturreservatet gäller omedelbart, även om de överklagas, jämför 7 kap. 30 § andra stycket miljöbalken.

Uppgifter om naturreservatet

Benämning:	Ljusmyrsbergets naturreservat
NVR-id:	21-2064522
Kommun:	Hudiksvall och Söderhamn
Lägesbeskrivning:	10 kilometer sydväst om Enånger. Se bifogad översiktskarta (bilaga 2)
Centrumkoordinater (SWEREF99 TM):	N: 6815376 E: 601583
Gräns:	Se bifogad beslutskarta (bilaga 1), gränsen är markerad med den prickstreckade linjen
Fastigheter:	<u>Hudiksvalls kommun:</u> Bölan 12:24, Bölan 12:16, Bölan 11:35, Bölan 5:12, Bölan 27:1, Bölan 10:7, Bölan 10:6, Bölan 9:29, Enångers-Östby 2:19 <u>Söderhamns kommun:</u> Glamsta 3:3, Hällsätter 1:13, Hällsätter 1:2, Trönbyn 2:2, Trönbyn 3:19, Trönbyn 3:20, Trönbyn 1:2, Trönbyn 2:18
Markägare:	Privata
Areal (från VIC Natur):	Total areal 250,5 ha Landareal 250,5 ha Produktiv skogsmark 107,6 ha Därav naturskog* 186,4 ha *Areal från länsstyrelsens inventering
Förvaltare:	Länsstyrelsen
Friluftsliv:	Området är av intresse för friluftslivet.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara den biologiska mångfalden, och att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, i ett område som även har höga geologiska värden i form av välutvecklade klapperstensfält. Syftet är också att skydda, återställa samt i viss mån nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter. Syftet är även att tillgodose friluftslivets behov av områden. De värdefulla livsmiljöerna hållmarkstallskog, tallskog och barrblandskog, samt de typiska växt- och djursamhällen som är karakteristiska för dessa livsmiljöer i kuperad sydligt boreal region ska ha gynnsamt tillstånd. Strukturer som död ved och

gamla träd ska förekomma i för livsmiljöerna gynnsam omfattning. Raggbock *Tragosoma depsarium*, som är utpekad inom åtgärdsprogram för hotade arter, ska förekomma i området. Det ska finnas möjlighet för besökare att uppleva naturen i området.

Syftet ska nås genom att:

- Inget skogsbruk bedrivs i området.
- Exploateringar och arbetsföretag i området förhindras.
- Naturvårdsbränning genomförs om möjligt i naturreservatet.
- Skötselåtgärder som efterliknar vissa effekter av skogsbrand får genomföras om naturvårdsbränning ej är möjligt.
- Skötselåtgärder för att skapa lämpligt substrat för raggbock får utföras om/när det behövs.
- I övrigt lämnas skogen för fri utveckling.
- Friluftsliv underlättas genom att informationstavlor sätts upp och att stig och rastplats kan anläggas.

Skälen för beslutet

Ljusmyrsberget och Lindesjöberget utgör ett värdefullt område med höga skogliga naturvärden i kombination med höga geologiska värden. I området finns tre bergstoppar som når upp till cirka 180, 190 respektive 200 meter över havet. I sluttningarna breder klapperstensfält ut sig i tre väderstreck. Klapperstensfälten tillhör de största fossila klapperbildningarna i länet och även längs norrlandskusten. I området dominerar tallskogar på hållmarker och klapper men det finns även barrblandskogar. Inslaget av asp, sälg och vårtbjörk är relativt stort. Mindre områden med granskog med grova aspar och tallskog med grova träd på svallsand ingår också. Området präglas som helhet av orördhet. I området förekommer riktigt gamla knotiga tallöverståndare. Flera områden har pekats ut som nyckelbiotoper och naturvärden av Skogsstyrelsen. Området ligger inom den skogliga värdetrakten skogar sydväst Hudiksvall.

Ett antal rödlistade arter och signalarter har påträffats i området, exempelvis vedtrappmossa, liten hornfliksmossa, violettgrå tagellav, dvärgbägarlav, stiftgelélav, läderlappslav, aspgelélav, grynig gelélav, smalskaftlav, blanksvart spiklav, kolflarnlav, vedskivlav, mörk kolflarnlav, ladkantlav, vedflamlav, talticka och vintertagging. Området är även värdefullt ur insektssynpunkt och i området förekommer exempelvis raggbock, tallpraktbagge, reliktböck, asppraktbagge och jättesvampmal.

De största hoten mot de värdefulla naturmiljöerna och den biologiska mångfalden i området bedöms vara skogsbruk och exploatering, och därför behöver området ett långsiktigt skydd i form av naturreservat.

Föreskrifter för naturreservatet

Föreskrifterna under A och C nedan utgör inte hinder för förvaltaren av naturreservatet eller av förvaltaren utsedd uppdragstagare att utföra de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet, som framgår av föreskrifterna B1-B8 nedan. Inte heller utgör föreskrifterna hinder för länsstyrelsen eller av länsstyrelsen utsedd uppdragstagare att utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv, andra naturförhållanden och friluftsliv inom naturreservatet.

Föreskrifterna utgör inte hinder för normalt underhåll, samt tillfälligt upplag av virke, inom befintligt vägområde* av vägen på fastigheten Bölan 10:7, se föreskriftskartan, bilaga 3.

Föreskrifterna under A och C nedan gäller inte i ett område upp till 10 meter från respektive hörn på jaktkojan på fastigheten Bölan 12:16, som visas på föreskriftskartan, bilaga 3. Föreskrifterna utgör inte heller hinder för uppförande av ny jaktkoja på denna plats.

Föreskrifterna utgör inte hinder för normalt underhåll av dasset som finns i anslutning till jaktkojan på fastigheten Bölan 12:16.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som gäller enligt andra författningar är det förbjudet att

1. avverka träd eller buskar, eller att ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,
2. uppföra eller anlägga byggnad, brygga, bro, mast, antenn, torn, campingplats, luft- eller markledning, stängsel, hägnad eller annan anläggning,
3. anlägga väg, stig, vandringsled eller parkeringsplats,

* Befintligt vägområde = Vägbana, samt det vid reservatets bildande trädfria område som finns på båda sidor om vägen av en bredd om ca 9 meter från vägmitt.

4. bedriva vattenverksamhet, som till exempel att utföra vattenreglering eller leda bort vatten,
5. bedriva täkt, anordna upplag, borra, mejsla, måla, spränga, gräva, schakta, dämma, tippa, fylla ut, dika, dikesrensa, muddra, eller på annat sätt skada mark och block,
6. bedriva mineralutvinning,
7. använda eller sprida kemiska och biologiska bekämpningsmedel, kalk, gödselmedel eller växtnäringssämnen,
8. framföra motordrivet fordon annat än på väg som är avsedd för motorfordonstrafik,
9. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,
10. plantera in eller sätta ut växt- eller djurart,

Föreskrift 1 ovan utgör inte hinder för att utföra röjning och borttag av slyvegetation och mindre träd med brösthöjdsdiameter mindre än 10 centimeter kring klapperområdet på fastigheten Bölan 10:7 som är markerat på föreskriftskartan, bilaga 3.

Föreskrift 8 ovan utgör inte hinder för älgdragare eller liknande som behövs för uttransport av större vilt från området vid den jakt som är tillåten i naturreservatet. Uttransporten ska ske på så sätt att skador på mark och vegetation undviks.

Föreskrift 8 ovan utgör inte heller hinder för virkestransport på drivningsväg på fastigheten Bölan 11:35. Vägens sträckning visas på föreskriftskartan, bilaga 3. Virkestransport ska ske på så sätt att skador på mark och vegetation undviks.

Föreskrift 9 ovan utgör inte hinder för uppsättning av de skyltar som behövs i samband med den jakt som är tillåten i naturreservatet.

Föreskrifterna ovan utgör inte hinder för renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller framföra motordrivet fordon vid renskötsel i enlighet med gällande terrängkörningslagstiftning.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla visst intrång

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktagas ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla följande intrång.

1. Utmärkning av naturreservatets gräns enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Uppsättning och underhåll av informationstavlor.
3. Anläggning och underhåll av eventuell stig, vandringsled, rastplats och parkeringsplats.
4. Genomförande av återkommande naturvårdsbränningar i lämpliga delar av naturreservatet.
5. Genomförande av återkommande skötselåtgärder för att efterlikna vissa effekter av skogsbrand för att gynna tall och lövträd, exempelvis ringbarkning, randbarkning eller borttag av unggran i talldominerade områden, i valda delar av hela naturreservatet där naturvårdsbränning inte är möjligt.
6. Genomförande av naturvårdsinriktade skötselåtgärder för att vid behov skapa lämpliga substrat för raggbock i form av liggande solexponerade stammar av tall, genom att exempelvis fälla och/eller ringbarka enstaka, utvalda tallar i områden med lägre skogliga naturvärden eller i brynzonen vid klapperstensfälten.
7. Återkommande bekämpning av för reservatsområdet invasiva främmande arter och icke inhemska träd och buskar i hela naturreservatet.
8. Undersökning och dokumentation av växt- och djurliv, andra naturförhållanden och friluftsliv.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet

Utöver vad som gäller enligt andra författningar är det förbjudet att

1. framföra motordrivet fordon annat än på väg som är avsedd för motorfordonstrafik,

2. ta ved (död eller levande), bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller omkullfallna träd och buskar,
3. elda, annat än med ved som lagts ut av förvaltaren eller med ved som tagits med,
4. skada, plocka eller samla in växter, svampar och lavar,
5. klättra i boträd, uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt, samla in djur eller på annat sätt skada eller störa djurlivet,
6. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,
7. skada fast föremål eller ytbildning, så som att omlagra eller bortföra sten, gräva, eller därmed jämförligt,
8. utan länsstyrelsens tillstånd genomföra arrangemang med fler än 50 deltagare, till exempel tävlingar eller militär övningsverksamhet.

Föreskrift 4 ovan utgör inte hinder för plockning för eget behov av sådana bär, matsvampar och växter som inte är rödlistade.

Föreskrifterna 1 och 5 ovan utgör inte hinder för innehavare av särskild rätt i samband med den jakt som är tillåten i naturreservatet.

Föreskrift 6 utgör inte hinder för tillfällig skyltning i samband med organiserade arrangemang och tävlingar enligt föreskrift 8.

Föreskrifterna ovan utgör inte hinder för renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller framföra motordrivet fordon vid renskötsel i enlighet med gällande terrängkörningslagstiftning.

Andra bestämmelser som gäller för området

Även om en verksamhet eller åtgärd inte är förbjuden enligt naturreservatets föreskrifter kan anmälan, tillstånd eller samråd ändå krävas till exempel tillstånd/anmälan till vattenverksamhet eller samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

Ärendets beredning

Området kring Ljusmyrsberget har tidigare främst varit känt för sin intressanta geologi genom de tre stora sammanhängande klapperstensfälten. De skogliga naturvärdena vid Ljusmyrsberget uppmärksammades bland annat vid

Skogsvårdsstyrelsens inventeringar 1994 och 1996 då objekt med naturvärde och flera nyckelbiotoper identifierades. Området tas också upp i Gävleborgs naturvårdsprogram från 1997, men även då främst som ett geologiskt intressant objekt.

Under 2005 och 2006 inventerades de skogliga naturvärdena i området kring Ljusmyrsberget av Länsstyrelsen. 2010 värderades den första berörda fastigheten av konsultföretaget NAI Svefa AB. Förhandlingen för denna första fastighet genomfördes av konsultföretaget N.A. Stefansson AB och överenskommelse om intrångsersättning träffades 2011.

Efter att markåtkomsten för den första fastigheten lösts pausades ärendet under några år innan det drog i gång igen 2019, då en kompletterande inventering gjordes av Länsstyrelsen. Inventeringen resulterade i att gränsen justerades så att ett större område omfattades av det blivande naturreservatet. Under hösten 2019 godkändes området för naturreservatsbildning av Naturvårdsverket.

I februari 2021 tog Länsstyrelsen kontakt med berörda markägare och informerade om Ljusmyrsbergets naturvärden och de planer som fanns för ett långsiktigt skydd av området. Värderingen av resterande berörda fastigheter drogs i gång under sommaren 2021 och genomfördes av konsultföretaget Forum Fastighetsekonomi AB. Under den fortsatta handläggningen gjordes ett antal mindre justeringar av områdets avgränsning, liksom vissa anpassningar av föreskrifterna för det blivande naturreservatet, för att så långt det var möjligt tillmötesgå de önskemål som framkommit i dialogen med markägarna.

Förhandlingen med markägarna utfördes av konsultföretaget Svefa AB. De första avtalen gällande ersättningsfrågorna träffades sent 2021, arbetet fortsatte under 2022 och slutfördes under hösten 2023. Avtal om intrångsersättning har då tecknats med samtliga berörda fastigheter. Arbetet med att staka ut den slutliga gränsen för naturreservatet i terrängen påbörjades under hösten 2023 och arbetet med att utarbeta beslutshandlingar och skötselplan för det blivande naturreservatet inleddes under våren 2024.

Förbudet mot att avverka träd eller buskar, eller att ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle, medför att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom berörda fastigheter. Överenskommelse om ersättning enligt 34 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. och enligt 31 kap. miljöbalken har därför träffats med berörda sakägare.

I enlighet med vad som sägs i 4 § förordningen (2024:183) om konsekvensutredning vid regelgivning, har Länsstyrelsen gjort bedömningen att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Då Ljusmyrsbergets naturreservat ligger inom Voernese samebys vinterbetesmarker skickade Länsstyrelsen ut en konsultationsförfrågan den 21 januari 2024 till Voernese sameby, Sametinget och Svenska Samernas Riksförbund gällande planerna på det nya naturreservatet, i enlighet med 8 § Lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket. Sametinget meddelade den 26 februari 2024 att de avstår konsultation. Svenska Samernas Riksförbund meddelade den 27 februari 2024 att även de avstår konsultation. Svar från Voernese sameby gällande konsultationsförfrågan uteblev.

Beslut och skötselplan skickades på remiss till sakägare, myndigheter och andra berörda den 17 september 2024. Följande synpunkter inkom:

- **Hudiksvalls kommun** genom Norrhälsinglands miljö- och räddningsnämnd tillstyrker bildandet av naturreservatet.
- **Söderhamns kommun** konstaterar att reservatsbildningen ligger i linje med och förstärker området vid Ljusmyrsberget som naturområde med höga naturvärden i kommunens översiktsplan.
- **Skogsstyrelsen** tillstyrker bildandet av naturreservatet och dess skötselplan.
- **Försvarmakten** motsätter sig inte förslag om bildande av naturreservatet under förutsättning att Försvarmakten ges undantag från föreskriften om förbud mot att använda området för militära övningar.
 - **Länsstyrelsens bemötande:** Länsstyrelsen har sett över behovet av föreskriften som förbjuder användningen av området för militära övningar och kommit fram till att ta bort den. Istället kommer det vara tillåtet med militär övningsverksamhet förutsatt att övriga föreskrifter efterföljs samt att tillstånd erhållits av länsstyrelsen om det rör sig om en övning med fler än 50 deltagare.
- **Svenska Samernas Riksförbund SSR** anser att det är av betydelse att bildandet av naturreservatet inte orsakar olägenhet för renskötseln i länet eller berörda samebyar. SSR:s uppfattning är att naturreservat ofta bidrar till att bevara naturmiljön och försvårar intrång, så som skogsbruk och andra exploateringar av marker. Vilket i sin tur kan gynna skyddet av orörda skogar och eventuella betesområden för renen och renskötseln. SSR uppmärksammar att naturvårdsbränning är ett förslag på skötselåtgärd i naturreservatet. Naturvårdsbränning kan i vissa fall gynna renskötseln och renbetet men det kan också verka negativt på renbetet på kort sikt i området. SSR kan vidare inte se något

om att skötselåtgärder och då framför allt naturvårdsbränning, ska samrådas med berörd sameby. Även om det är så att samebyn inte aktivt använder området i dagsläget så kan området bli viktigt för samebyn genom att andra områden blir obrukbara. Det kan därmed vara av vikt för samebyn att de erbjuds möjligheten att samråda om bränningen i reservatet. SSR begär därför att det i skötselplanen ska framgå att Länsstyrelsen ska samråda med berörd sameby innan en naturvårdsbränning. SSR erinrar slutligen om att det är av stor vikt att länsstyrelsen beaktar vad berörd sameby framför, såväl vad gäller reservatsbeslutet som skötselplanen. Utöver detta och ovan nämnda synpunkter har SSR ingen erinran gällande bildandet av naturreservatet.

- **Länsstyrelsens bemötande:** Under skötselåtgärder i skötselplanen har Länsstyrelsen lagt till att berörd sameby ska samrådas innan en naturvårdsbränning genomförs. Vad det gäller att beakta vad berörd sameby framför så har förslag till beslut och skötselplan skickats på remiss till Voernese sameby, som har vinterbetesland i området. I det tidigare skedet av naturreservatsbildandet skickades även en konsultationsförfrågan till Voernese sameby. Samebyn har dock inte inkommit med några synpunkter i något av fallen. Naturreservatsbeslutets föreskrifter utgör inte hinder för renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller för framförandet av motordrivet fordon vid renskötsel i enlighet med gällande terrängkörningslagstiftning.
- **Sametinget** framför att bildandet av naturreservat kan anses ha en positiv påverkan på renskötseln och i förlängningen det samiska folkets möjlighet att utöva sin kultur och samfundsliv när skyddad natur gagnar renbetesmarker. Vidare anser Sametinget att renskötseln och andra samiska näringar fortsatt måste kunna bedrivas obehindrat inom ett naturreservat och ha möjlighet att utvecklas och främjas utifrån dess egna förutsättningar. Att bilda naturreservat i renskötselområdet kan även ha en sådan betydande påverkan på renskötseln och i förlängningen det samiska folkets möjlighet att utöva sin kultur och samfundsliv, att de ska ges rätt till inflytande i reservatsbildningsprocessen. Samernas traditionella kunskap (árbediehtu) ska så långt möjligt tas tillvara i arbetet med skydd av områden. Även det samiska kulturarvet, med fysiska samiska kulturlämningar men också det så kallade immateriella kulturarvet som till exempel berättelser, traditioner och beskrivande naturnamn, bör beaktas inför beslut om naturreservatsbildande. Det är bra att samråd genomförs med berörd sameby vid skötselåtgärder som kan medföra påverkan på renskötselverksamheten och med det förutsättningarna för renskötseln. Det gäller till exempel naturvårdsbränning, stängsling, friluftslivsanordningar. Renbetet får inte påverkas negativt och inte

heller får framkomligheten hindras för renarna och renskötarna. Det samiska nyttjandet av land och vatten bidrar till att uppnå flera av Sveriges miljömål. En sammanställning av vetenskaplig litteratur har visat att det finns flera positiva effekter av renbete på biologisk mångfald. Sametinget menar att renbete bidrar till att uppnå naturreservatets syfte.

- **Länsstyrelsens bemötande:** Länsstyrelsen delar Sametingets uppfattning om att berörda samebyar ska ges inflytande när naturreservat bildas. Därför skickades en konsultationsförfrågan i det tidigare skedet av reservatsbildandet till Voernese sameby som har vinterbetesland i området. Även förslag till beslut och skötselplan skickades på remiss till Voernese sameby. Samebyn har dock inte inkommit med några synpunkter i något av fallen. Under skötselåtgärder i skötselplanen har Länsstyrelsen lagt till att berörd sameby ska samrådas innan en naturvårdsbränning genomförs. Naturreservatsbeslutets föreskrifter utgör inte hinder för renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller för framförandet av motordrivet fordon vid renskötsel i enlighet med gällande terrängkörningslagstiftning.
- **Svenska kraftnät** meddelar att de har ett pågående projekt i området, Njutånger-Mehedeby, en ny 400 kV-dubbelledning, vilket är en del av Kustpaketet Uppsalabenet. De framför att det är angeläget att de planerade ledningarna kan byggas och i framtiden förvaltas enligt de krav och riktlinjer som gäller för elnätsverksamhet. Det föreslagna naturreservatet Ljusmyrsberget berör en utredningskorridor för projektet. Avgränsningssamråd har hållits under 2024 för utredningskorridorer samt ett sträckningsförslag för två planerade luftledningar. Kring Trönödalen har projektet två olika utredningskorridorer, varav föreslaget område för naturreservat Ljusmyrsberget berörs av den östra korridoren. För att möjliggöra utbyggnaden önskar Svenska kraftnät att för det fall nya ledningar lokaliseras genom föreslaget område för naturreservat ska dessa tillståndsprövas och inte dispensprövas. I samtliga nyanläggningsprojekt tas mycket stor hänsyn till bevarandevärden samt till den natur och miljö som en ny anläggning påverkar. Ytterst är det dock samhällets behov av att få el producerad och överförd från produktionskällan till de platser där konsumtionen sker, som motiverar att nya kraftledningar behöver byggas.
 - **Länsstyrelsens bemötande:** Hela naturreservatet har höga naturvärden och för området som ingår i naturreservatet har intrångsersättning betalats ut av staten för att marken inte ska brukas och för att naturvärdena ska få vara kvar. Om eller när det i framtiden blir aktuellt med en dragning av ledningar genom Ljusmyrsbergets naturreservat får en prövning göras

enligt gällande lagstiftning där olika sträckningsalternativ, utformningar, tekniska lösningar, kompensationsåtgärder, avvägningar mellan olika allmänna intressen med mera tas upp i sedvanlig ordning. Länsstyrelsen anser inte att en eventuell framtida dragning av ledningar genom naturreservatet är skäl nog för att lätta upp naturreservatsbeslutet genom att låta dessa ledningsdragningar prövas genom tillstånd istället för dispens.

- **Sveriges geologiska undersökning SGU** avstår från att yttra sig, men hänvisar till en bilaga från 2024-09-10. I bilagan framför SGU ett antal mer generella synpunkter kring hur de ställer sig till nya naturreservat. Den synpunkt som är mest relevant i detta ärende är SGU:s önskemål om att vi ska skriva in ett generellt undantag för dem att få kartlägga berggrund, jordarter och grundvatten inom naturreservatet. SGU hänvisar till att den geologiska basinformation som de tar fram används i samhället av bland annat både kommuner, länsstyrelser, andra statliga myndigheter, prospektörer och universitet, och att deras metoder ger obefintlig eller försumbar skada på mark och omgivning.
 - **Länsstyrelsens bemötande:** Länsstyrelsen kan inte tillmötesgå SGU:s önskemål om ett generellt undantag. De föreskrifter som meddelas måste rymmas inom bemyndigandet i 7 kapitlet 5, 6 och 30 §§ miljöbalken. Att besluta om ett generellt undantag för naturreservaten rymms inte inom myndighetens föreskriftsrätt. Länsstyrelsen kan inte skriva in ett sådant generellt undantag som Sveriges geologiska undersökning önskar för en verksamhet som inte rymms inom syftet för reservatsbildningen. Istället måste frågor om undantag eller tillstånd att bedriva en verksamhet meddelas i varje enskilt fall efter ansökan av verksamhetsutövaren. Det krävs då att verksamhetsutövaren, oavsett om det är en statlig myndighet eller inte, kan visa att det finns särskilda skäl för att bedriva verksamheten och att den inte strider mot syftet med naturreservatet.

Länsstyrelsens motivering av beslutet

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 1 kap. 1 § andra stycket miljöbalken ska densamma tillämpas så att bl.a. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras.

Enligt 7 kap. 4 § första stycket miljöbalken får länsstyrelsen förklara ett mark- eller vattenområde som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, tillgodose behov av områden för

friluftslivet, samt även för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer, och/eller skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter.

Enligt 7 kap. 5 § första stycket miljöbalken framgår att i ett beslut om att bilda naturreservat ska skälen för beslutet anges. Enligt paragrafens andra stycke följer att det i beslutet ska anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet. Enligt paragrafens tredje stycke får länsstyrelsen meddela beslut om nya inskränkningar eller nya skäl om det behövs för att uppnå syftet med skyddet.

Enligt 7 kap. 6 § miljöbalken får länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla visst intrång om det behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet.

Enligt 7 kap. 25 § miljöbalken gäller att vid prövning av frågor om skydd av områden skall hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet skall tillgodoses.

Enligt 7 kap. 30 § första stycket miljöbalken jämfört med 22 § första meningen förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. får länsstyrelsen meddela föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet.

Beskrivning av området

Naturreservatet utgörs av Ljusmyrsbergets två toppar, Lindesjöberget samt omgivande mark. Ljusmyrsbergets två toppar sticker upp knappt 200 meter över nuvarande havsytta och bildar Norrlandsterrängens gräns i öster. De är därför starkt påverkade av Bottenhavets svallning i samband med landhöjningen. Ljusmyrsbergets toppar omges av tre stora klapperstensfält och åtskilliga mindre. Lindesjöbergets topp på drygt 180 meter utgörs av ett mindre klapperstensfält och på dess nordöstsluttning finns ett större klapperstensfält.

Klapperstensfälten i naturreservatet förekommer på nivåer mellan knappt 190 meter över havet till knappt 90 meter över havet och hör de största fossila och bäst bevarade klapperbildningarna i länet. Den landhöjning som klapperstensfälten visar har pågått under många tusen år. De tre största klapperstensfälten ligger på Ljusmyrsbergets södra, östra (Ljusmyrsklappen) och norra (Hemmersklappen) sluttningar. Mäktiga strandvallar av grova block i klapperstensfälten markerar olika stormstrandlinjer från olika perioder av landhöjningen. Klapperstensfälten är i regel helt fria från högre vegetation.

Lokalt står dock grupper av vårtbjörkar samt enstaka grova aspar och knotiga tallar.

På bergens toppar och sidor finns även berg i dagen med små klippsprång och hållmarker. I de lägre delarna på sluttningarna finns stora block, sprickor, språng, breda skrevor och grottor som sedan övergår i blockig till småblockig terräng.

Skogen är gles och domineras av tall på hållmarker och klapper men det finns även barrblandskogar, särskilt på mark med djupare jordmån. Inslaget av asp, sälk och vårtbjörk är relativt stort. Mindre områden med granskog med jätteaspar och tallskog med jätteträd på svallsand ingår också. Bränder har tidigare dragit fram i området och det finns urbrända tallstubbar och tallar med gamla brandljud i hela området. Området präglas som helhet av orördhet bortsett från enstaka dimensionsavverkningsstubbar. I området förekommer riktigt gamla knotiga tallöverståndare.

Vid den västra utkanten av Hemmersklappen finns ett intressant område på cirka 30 gånger 100 meter som tydligt skiljer sig från den övriga vegetationen. Här växer ett femtontal vuxna lönnar på klappen och markskiktet domineras av liljekonvalj. Här växer även enstaka enar och krusbärsbuskar.

Områdets skogliga naturvärden består främst av tre komponenter; tallvärden i form av levande grova gamla tallar, tallvärden i form av död solexponerad tallved av stort värde för insektsfaunan, samt aspanknutna värden med klen gammal asp i ljusöppen tallskog (utmärkande är riklig förekomst av gelelavar i släktet Collema, så som stiftgelélav (NT)).

Intressanta skalbaggsarter knutna till tall som hittats i området är bland annat raggbock (VU, ÅGP-art), reliktbäck (NT), och barrpraktbagge (NT). På kolade tallstubbar har lavar så som kolflarnlav (NT) och mörk kolflarnlav (NT) hittats. Dvärgbägarlav (NT), blanksvart spiklav (NT), vedskivlav (NT) och vedflamlav (NT) är andra lavar som är relativt vanliga på gamla tallågor och tallhögstubbar i området.

Områdets friluftsvärden är relativt höga. Från topparna och de övre delarna av klapperstensfälten har man en fin utsikt över omgivande landskap. Från vissa delar av topparna ser man även ut till havet. De stora och välbevarade klapperstensfälten tillsammans med utsikten från topparna och den gamla tallnatskogen är alla fina upplevelser som området erbjuder. Särskilt klapperstensfältet Hemmersklappen, som är relativt lättillgängligt från en mindre skogsbilväg, är ett mycket bra skolboksexempel på hur ett stort klapperstensfält med tydliga strandvallar ser ut. Över klapperstensfältet Ljusmyrsklappen öster om Ljusmyrsberget går en stig på någon meter i bredd mitt genom klappen i sydväst-nordostlig riktning.

Gränsen mellan Hudiksvalls och Söderhamns kommun går tvärs igenom naturreservatet och är målad med röd vita markering på träd. Ett större röse på toppen av Ljusmyrsbergets nordöstra topp markerar en brytpunkt i gränsen.

Området ligger inom värdetrakten Skogar SV Hudiksvall som i ”Strategi för formellt skydd av värdefulla skogar i Gävleborgs län” är en utpekad värdetrakt för tall- och lövskog.

Effekter på ekosystemtjänster

Bildandet av Ljusmyrsbergets naturreservat inverkar på flera ekosystemtjänster. Nedan listas de ekosystemtjänster som beslutet att bilda naturreservatet har en mer än försumbar påverkan på. I tabellen anges även om beslutet har en positiv eller negativ inverkan på berörd ekosystemtjänst.

Kategori	Ekosystemtjänst	Inverkan
Försörjande	Jakt, fiske, bärplockning och annan vild föda	Positiv
	Virke och fibrer	Negativ
	Bioenergi från skog	Negativ
	Energiproduktion	Negativ
Reglerande & upprätthållande	Dämpning av avrinning och flöden	Positiv
	Upprätthållande av markens struktur	Positiv
	Livsmiljöer som till exempel uppväxtområden, lek- och spelplatser, boplatser	Positiv
	Biologisk kontroll av skadegörare (inklusive invasiva arter)	Positiv
	Uptag av koldioxid och inlagring av kol	Positiv
Kulturella	Naturarv som till exempel att bevara naturens värden för Framtida generationer	Positiv
	Kulturarv som till exempel användning av naturliga miljöer av andliga eller historiska orsaker	Positiv
	Icke organiserat friluftsliv	Positiv
	Resurs för forskning	Positiv
	Estetiska värden som till exempel fritidsboende vid naturskön miljö, rekreatiönsaktiviteter och turism i ostörd miljö	Positiv
Stödjande	Näringsämnes-cirkulation - vattnets kretslopp	Positiv
	Biologisk mångfald inklusive bevarande av genpool, habitat och hotade arter	Positiv
	Ekologiska samspel till exempel näringsvävans dynamik, interaktioner mellan trofiska nivåer, evolutionära processer	Positiv

Bedömning

Ljusmyrsberget är ett område med mycket höga skogliga naturvärden, främst kopplade till hållmarkstallskog och gammal tallskog men även till gammal barrblandskog. Området hyser flera sällsynta och hotade arter som är beroende av denna typ av skog. Området har även höga geologiska värden i form av stora välbevarade klapperstensfält. För att bevara områdets naturvärden och

geologiska värden behöver exploatering, skogsbruk och andra arbetsföretag förhindras. Genom att området skyddas som naturreservat kommer de värdefulla skogarna och de geologiska värdena att bevaras.

Skogsmarken som ingår i Ljusmyrsbergets naturreservat behöver skyddas för att tillgodose behovet av orörda skogsområden och för att bevara skogslevande djur och växter. Området bidrar därmed till att uppfylla miljökvalitetsmålen ”Levande skogar” och ”Ett rikt växt och djurliv”, och är ett bra exempel på den typ av områden som ska prioriteras enligt länsstyrelsens och Skogsstyrelsens strategi för formellt skydd av skog i Gävleborgs län (länsstyrelsens rapport 2006:19-21).

Ett skydd av området bidrar också till att uppfylla de nationella friluftsmålen ”Skyddade områden som resurs för friluftslivet” samt ”Tillgång till natur för friluftsliv”.

Länsstyrelsen har fått kännedom om att det åtminstone tidigare har eldats med befintlig död ved i området. Detta är något som kan riskera vissa vedlevande arters, som exempelvis dvärgbägarlavens, långsiktiga överlevnad i och med att död ved då minskar i området. Bildandet av naturreservatet innebär att det blir förbjudet att ta död eller levande ved och att eldning endast blir tillåtet med ved som lagts ut av förvaltaren eller med ved som tagits med. Om problemet med att det eldas med befintlig död ved fortsätter, kan det bli aktuellt att förstärka föreskrifterna med ett tilläggsbeslut om totalt eldningsförbud. I dagsläget bedöms det dock vara tillräckligt med ett förbud mot att ta död ved.

Naturreservatet ligger både i Hudiksvalls och Söderhamns kommun. Enligt Hudiksvalls kommuns kommuntäckande Översiktsplan 2035, som antogs 26 september 2022, ingår området i ett större område som på en karta på sidan 133 i översiktsplanen är markerat som naturvårdsplan. I den efterföljande texten på sidan 134 går att läsa att de områden som redovisas i kartan har särskild betydelse för olika delar av landskapets gröna infrastruktur samt att naturvårdsplanens områden har höga naturvärden.

I Söderhamns kommuntäckande Översiktsplan 2040, som antogs 26 oktober 2020, ingår området i Ljusmyrsberget-Storhedsberget-Grönhalsen, som redovisas på kartan på sidorna 52–53 i översiktsplanen och som är ett av kommunens naturområden. På sidan 55 i översiktsplanen beskrivs planeringsinriktningen för dessa:

- Områdenas relativt opåverkade karaktär ska bevaras.
- Områdena ska i stora drag värnas från tillkommande byggnader eller anläggningar som stör omgivningen, påverkar landskapet eller gör att det uppfattas som mer privat. Mindre kompletteringar i anslutning till befintlig bebyggelse kan ske under förutsättning att den opåverkade karaktären inte skadas.

- Byggnader och anläggningar för natur- och kulturturism ska placeras och utformas på ett varsamt sätt i förhållande till områdenas natur-, kultur och landskapsvärden.
- Kommunägd skog ska förvaltas med fokus på landskapets funktionalitet och fungerande ekosystem, rekreation och friluftsliv samt biologisk mångfald.

I mark- och vattenanvändningskartan, på sidan 56–57 i översiktsplanen, beskrivs markanvändningen som område med småkuperat skogslandskap. Inga andra särskilda planer redovisas för området. Länsstyrelsen bedömer därför att bildandet av naturreservatet överensstämmer med intentionerna i båda kommunernas översiktsplaner.

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, andra arbetsföretag eller anläggningar ej går att förena med bevarande av områdets värden. Området är av stort värde för bevarande av den biologiska mångfalden. Det är därför enligt länsstyrelsens bedömning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken bör skyddas som naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken. Att så sker bedöms vara förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenområdena enligt 3 och 4 kap. miljöbalken.

I reservatsbildningsprocessen ingår som en del att i alla frågor göra en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen med den utgångspunkten att det ska finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas genom förbudet/inskränkningen, och den belastning som förbudet/inskränkningen har för den enskilde. Vid denna avvägning, enligt 7 kap. 25 § miljöbalken, har länsstyrelsen funnit att naturreservatets avgränsning och de inskränkningar som gjorts i rätten att använda mark- och vattenområden (föreskrifterna) är nödvändiga, och att de inte går längre än vad som krävs för att uppnå syftet med naturreservatet. Avvägningen har lett till att det i föreskrifterna finns undantag för bland annat en befintlig jaktstuga, uttransport av fäلت vilt vid den jakt som är tillåten i naturreservatet, virkestransport på en befintlig drivningsväg, viss skyltning samt för vägunderhåll.

Länsstyrelsen bedömer att de positiva effekterna för den biologiska mångfalden och för allmänheten är så stora att de överväger de negativa effekter som kan uppstå för allmänheten och för berörda fastighets- och sakägare.

Upplysningar

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § andra stycket miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte (7 kap. 26 § miljöbalken). Enligt 7 kap. 7 § sista stycket miljöbalken gäller att beslut om dispens får

meddelas endast om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område.

Länsstyrelsen ska bedriva tillsyn över naturreservatet enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13). I tillsynen ingår att tillse att reservatsföreskrifterna följs.

Av 29 kap. 2 och 2 a §§ miljöbalken följer bland annat att det kan medföra straffansvar att orsaka skada i eller bryta mot föreskrift som meddelats för ett naturreservat.

Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Eftersom naturreservatet syftar till att bevara biologisk mångfald ska eventuella vindfällen och stormskadad skog lämnas. Bestämmelserna i 5, 6 och 10 §§ skogsvårdslagen (1979:429) ska inte tillämpas inom naturreservatet enligt 3 § miljötillsynsförordningen (2011:13).

Voernese sameby har vinterbetesmarker inom naturreservatet med rätt att bedriva vinterbete mellan 1 oktober – 30 april i enlighet med rennäringslagen (1971:437).

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 5.

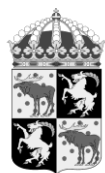
Beslutet har fattats av tillförordnad landshövding Veronica Laurantzen. Ärendet har handlagts och föredragits av biolog Cecilia Lindén. Jurist Ann-Charlotte Nyman och biolog Patrick Olander har medverkat vid den slutliga handläggningen utan att delta i avgörandet.

Denna handling är godkänd i Länsstyrelsens elektroniska system och har därför ingen namnunderskrift.

Bilagor

1. Beslutslista
2. Översiktslista
3. Föreskriftslista
4. Skötselplan
5. Hur man överklagar
6. ~~Brytpunktslista med teknisk beskrivning~~ – Utgår i webbversionen
7. ~~Sändlista~~ – Utgår i webbversionen

Observera att kartorna i webbversionen av beslutet har blivit tillgänglighetsanpassade. Därför skiljer de sig något i utseende från kartorna i det diarieförda beslutet.

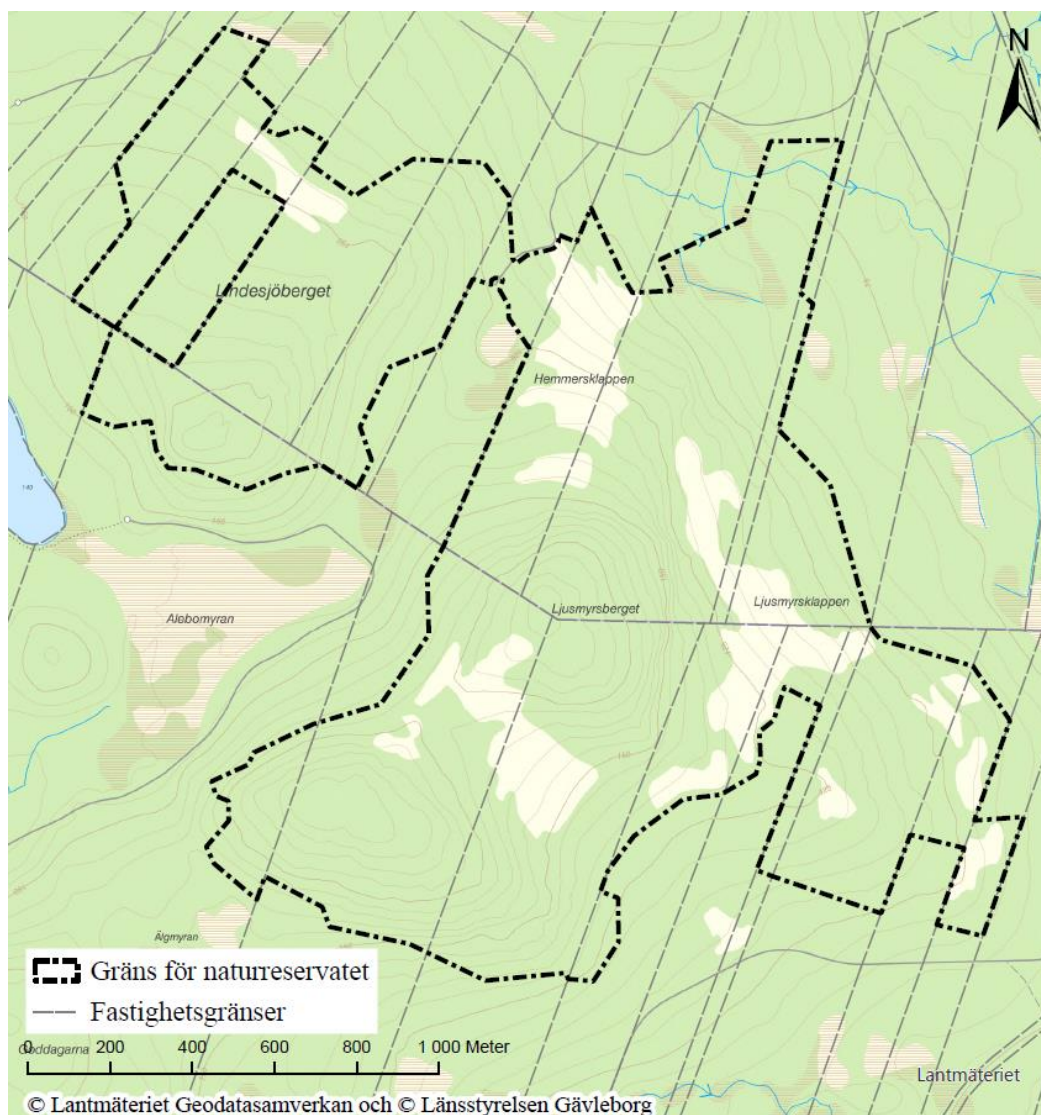
Länsstyrelsen
Gävleborg

Bilaga 1

Tillhör beslut 2024-11-18

Dnr 1238-2021

Ljusmyrsbergets naturreservat - Beslutskarta

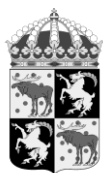

Beslutskarta för Ljusmyrsbergets
naturreservat

Bakgrundskarta: Topografiska
Webbkartan

Gränsen är inmätt i fält

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6815376 E: 601583

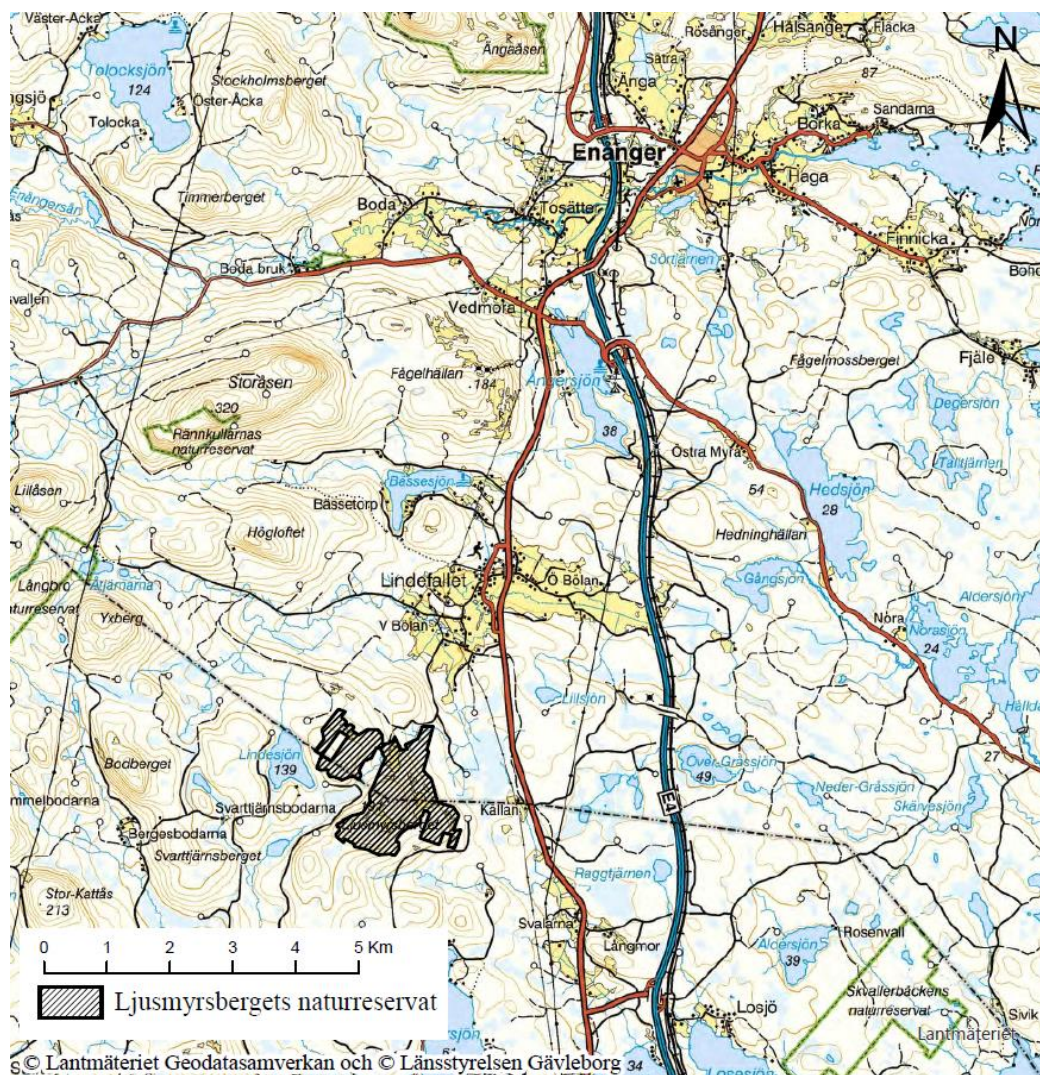
Länsstyrelsen
Gävleborg

Bilaga 2

Tillhör beslut 2024-11-18

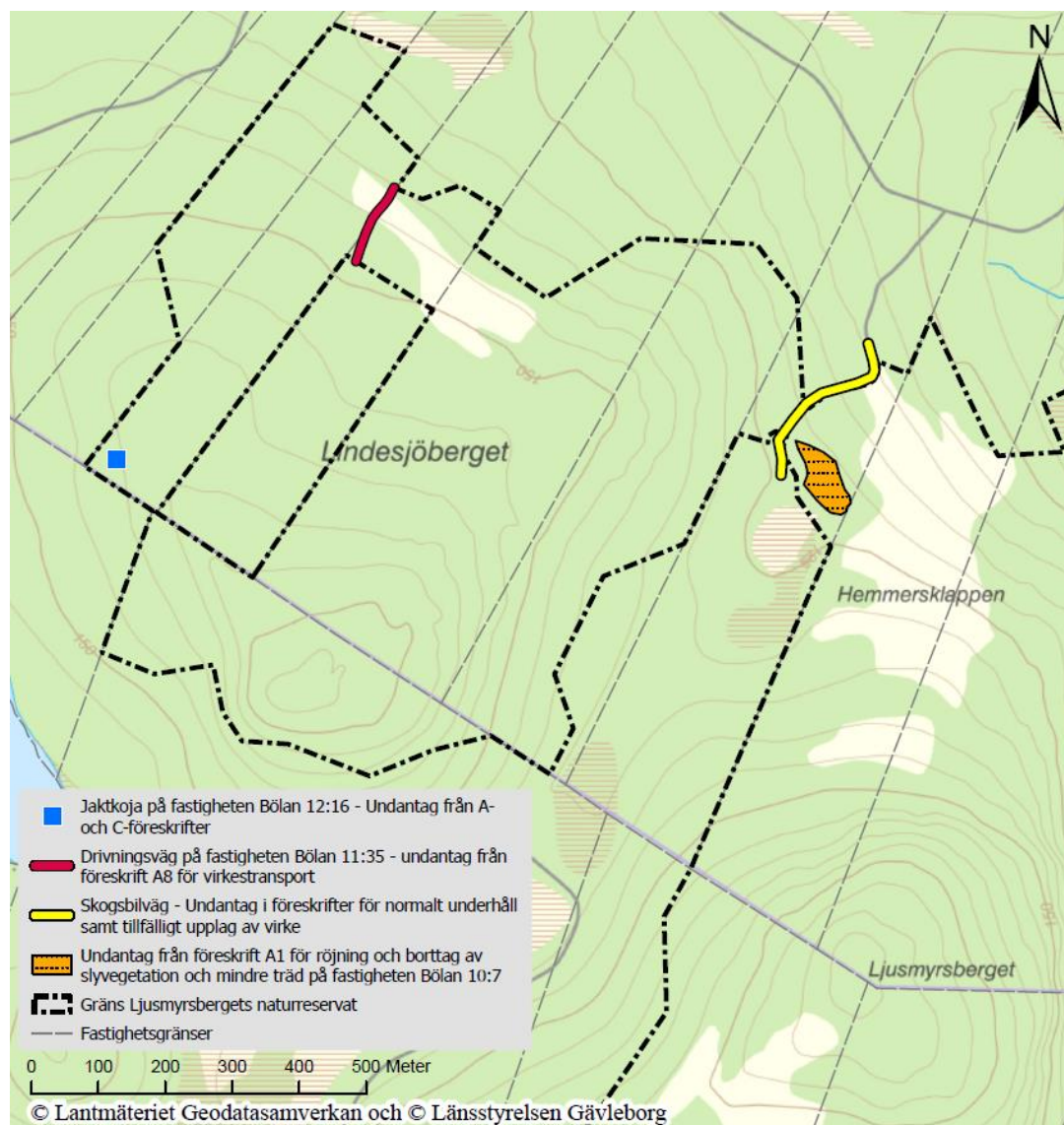
Dnr 1238-2021

Ljusmyrsbergets naturreservat - Översiktskarta

Bakgrundskarta: Vägkartan

Ljusmyrsbergets naturreservat – Föreskriftskarta

Föreskriftskarta för Ljusmyrsbergets
naturreservat

Bakgrundskarta: Topografiska
Webbkartan

Gränsen är inmätt i fält

Enheten för naturskydd

SKÖTSELPLAN FÖR LJUSMYRSBERGETS NATURRESERVAT

BESKRIVNINGSEDEL

I skötselplanen anges bevarandemål för naturreservatets olika skötselområden och åtgärder som behövs för att uppfylla bevarandemålen. Naturreservatet ska utmärkas genom förvaltarens försorg enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

1. Beskrivning av bevarandevärdena

1.1 Administrativa data

Objektnamn	Ljusmyrsberget
NVR-id	21-2064522
Län	Gävleborg
Kommun	Hudiksvall och Söderhamn
Arealer (från VIC Natur):	Total areal 250,5 hektar Därav landareal 250,5 hektar Produktiv skogsmark 107,6 hektar Naturskog* 186,4 hektar *Areal från Länsstyrelsens inventering
Naturtyper enligt Natura 2000:	9010 - Taiga 105,7 hektar 9006 - Taiga, Sumpskog 1,9 hektar 7140 - Öppna mossar och kärr 0,1 hektar
Naturtyper landareal (Marktäckedata enligt uppgift från Vic Natur):	Tallskog 166,2 hektar Granskog 15,4 hektar Barrblandskog 21,3 hektar Lövblandad barrskog 3,5 hektar Triviallövskog 1,1 hektar Övrig mark 43 hektar

Prioriterade bevarandevärden:	
Markslag	Skog, bergsimpediment
Naturtyper	Taiga (gammal tallskog, gammal barrblandskog), hållmarker, klapperstensfält
Strukturer	Gamla barr- och lövträd, träd av olika åldrar, död ved
Arter	<u>Fåglar</u> Tjäder – <i>Tetrao urogallus</i> (EU-art) Järpe - <i>Tetrastes bonasia</i> (NT) <u>Kärlväxter</u> Lönn – <i>Acer platanoides</i> Knärot - <i>Goodyera repens</i> (VU) <u>Insekter</u> Raggbock - <i>Tragosoma depsarium</i> (VU, ÅGP-art) Reliktbock - <i>Nothorhina muricata</i> (NT) Tallpraktbagge - <i>Dicerca moesta</i> (VU) Aspraktbagge - <i>Poecilonota variolosa</i> (NT) Jättesvampmal - <i>Scardia boletella</i> <u>Svampar</u> Blågrå svartspik - <i>Chaenothecopsis fennica</i> (NT) Vintertagging - <i>Irpicodon pendulus</i> (NT) Tallticka - <i>Porodaedalea pini</i> (NT) Orange taggsvamp - <i>Hydnellum aurantiacum</i> (NT) Blå taggsvamp - <i>Hydnellum caeruleum</i> (NT) Motaggsvamp - <i>Sarcodon squamosus</i> (NT) Vaddporing - <i>Anomoporia kamtschatica</i> (NT) Gräddporing - <i>Sidera lenis</i> (VU) Vitplätt - <i>Chaetodermella luna</i> (NT) <u>Mossor</u> Vedtrappmossa - <i>Crossocalyx hellerianus</i> (NT) Liten hornfliksmossa - <i>Lophozia ascendens</i> (VU) <u>Lavar</u> Ladkantlav - <i>Protoparmelia oleagina</i> (VU) Blanksvart spiklav - <i>Calicium denigratum</i> (NT) Dvärgbägarlav - <i>Cladonia parasitica</i> (NT)

	Halmgul örnlav - <i>Ochrolechia alboflavescens</i> (NT) Kolflarnlav - <i>Carbonicola anthracophila</i> (NT) Mörk kolflarnlav - <i>Carbonicola myrmecina</i> (NT) Stiftgelélav - <i>Collema furfuraceum</i> (NT) Aspgelelav - <i>Collema subnigrescens</i> (VU) Läderlappslav - <i>Collema nigrescens</i> (VU) Grynig gelélav - <i>Collema subflaccidum</i> (EN) Vedflamlav - <i>Ramboldia elabens</i> (NT) Vedskivlav - <i>Hertelidea botryosa</i> (NT) Smalskaftslav - <i>Chaenotheca gracilentia</i> (VU) Garnlav - <i>Alectoria sarmentosa</i> (NT) Violettgå tagellav - <i>Bryoria nadvornikiana</i> (NT) Skinnlav - <i>Leptogium saturninum</i> (S) Blek örnlav - <i>Ochrolechia pallescens</i> Grynig blåslav - <i>Hypogymnia farinacea</i> Tallflarnlav - <i>Pycnora xanthococca</i>
Friluftsliv	Upplevelse, rekreation och vandring i ett område med vacker utsikt.
Bebyggelse och anläggningar	En mindre skogsbilväg går genom reservatet i länken mellan Ljusmyrsberget och Lindesjöberget. En stig korsar Ljusmyrsklappern. En jaktkoja på fastigheten Bölan 12:16 vid Lindesjöberget.

1.2 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

På grund av den hårda svallningen av forna tiders hav är marken i området övervägande mager och skogen lågproduktiv. Detta, tillsammans med den svårtillgängliga terrängen med bergsbranter och blockmarker, har sannolikt bidragit till att skogsbruket i större delen av området varit relativt extensivt. Spår från plockhuggning och dimensionsavverkningar finns i området. Mindre områden med hyggen och ungskogar ingår i reservatets perifera delar.

Området har tidigare nyttjats av samer för vinterbete eftersom det ligger inom ett utpekad vinterbetesland (för Voernese sameby). På senare tid har det inte nyttjats för vinterbete.

1.3 Områdets bevarandevärden

1.3.1 Biologiska bevarandevärden

I området dominerar tallskogar på hållmarker och klapper men det finns även barrblandskogar. Inslaget av asp, sälg och vårtbjörk är relativt stort. Mindre områden med granskog med jätteaspar och tallskog med jätteträd på svallsand ingår också. Området präglas som helhet av orördhet. I området förekommer riktigt gamla knotiga tallöverståndare.

Områdets skogliga naturvärden består främst av tre komponenter; tallvärden i form av levande grova gamla tallar, tallvärden i form av död solexponerad tallved av stort värde för insektsfaunan, samt aspanknutna värden med klen gammal asp i ljusöppen tallskog (utmärkande är riklig förekomst av gelevavar i släktet Collema, så som stiftgelélav (NT)).

I delar av området förekommer solexponerad äldre tallved allmänt. Rödlistade skalbaggsarter knutna till tall som hittats i området är bland annat raggbock (VU, ÅGP-art), reliktbäck (NT), och barrpraktbagge (NT). Färskare torrakor och enstaka rotvältor förekommer och ger hopp om att arterna på de befintliga lågorna kommer att överleva.

Bränder har tidigare dragit fram i området och det finns urbrända tallstubbar och tallar med gamla brandljud i hela området. På kolade tallstubbar har lavar så som kolflarnlav (NT) och mörk kolflarnlav (NT) hittats.

Gamla knotiga och senvuxna tallar finns i hela området. Död ved i form av gamla grova tallågor i olika nedbrytningsstadier samt talltorakor finns bitvis allmänt men mer sparsamt på andra ställen. Dvärgbägarlav (NT), blanksvart spiklav (NT), vedskivlav (NT) och vedflamlav (NT) är lavar som är relativt vanliga på gamla tallågor och tallhögstubbar i området.

Gammal asp förekommer som ett naturligt inslag i barrblandskogarna. De gamla asparna står för betydande naturvärden och är ofta bevuxna med rödlistade lavar eller signalerarter för höga naturvärden. Här finns minst fyra olika gelélavar (släktet Collema), bland annat den relativt sällsynta och starkt hotade gryniga gelélaven (EN).

1.3.2 Kulturhistoriska bevarandevärden

Inom naturreservatet finns inga registrerade lämningar i Riksantikvarieämbetets Kulturmiljöregister KMR (Fornsök). I den sydöstra delen av området finns emellertid en registrering av ett röjningsröse i Skogsstyrelsens register för Skog och historia. Lämningen är inte kvalitetssäkrad, vilket innebär att bedömningen och det geografiska läget är osäkert.

Klapperstensfälten har för övrigt stor potential att inrymma intressanta fornlämningar. I klapperstensfält finns ofta lämningar som bland annat boplatsgropar samt gravrösen från både bronsålder och äldre järnålder. Studier av terrängskuggning och terränglutning har visat indikationer på att lämningar kan finnas i det aktuella naturreservatets klapperstensfält. En kulturmiljöinventering skulle bekräfta om fornlämningar finns inom området.

1.3.3 Geovetenskapliga bevarandevärden

I området finns det gott om geologiska formationer som är knutna till landhöjningsprocessen. Här finns flera stora klapperstensfält som hör de största fossila och bäst bevarade klapperbildningarna i länet. Den landhöjning som klapperstensfälten visar har pågått under många tusen år. Mäktiga strandvallar av grova block i klapperstensfälten markerar olika stormstrandlinjer från olika perioder av landhöjningen.

1.3.4 Bevarandevärden för friluftsliv

Områdets friluftsvärden är relativt höga. Från topparna och de övre delarna av klapperstensfälten har man en fin utsikt över omgivande landskap. Från vissa delar av topparna ser man även ut till havet. De stora och välbevarade klapperstensfälten tillsammans med utsikten från topparna och den gamla tallnaturskogen är alla fina upplevelser som området erbjuder. Särskilt klapperstensfältet Hemmersklappern, som är relativt lättillgängligt från en mindre skogsbilväg, är ett mycket bra skolboksexempel på hur ett stort klapperstensfält med tydliga strandvallar ser ut.

1.4 Källförteckning

Inventeringsrapport för Ljusmyrsberget. Länsstyrelsen Gävleborg. 2020. (Opublicerad)

Inventering av vedinsekter på tall och asp i 20 bergsområden i Gävleborgs län. Länsstyrelsen Gävleborg. Rapport 2018:17.

Lavar på kulturved och kulturvedslavar i naturliga miljöer – Gävleborgs län 2013–2016. Länsstyrelsen Gävleborg. Rapport 2018:18.

Värdefull natur i Gävleborgs län. Länsstyrelsen i Gävleborg. Rapport 1997:12.

SLU Artdatabanken. Rödlisterade arter i Sverige 2020. SLU, Uppsala. 2020.

Artportalen, www.artportalen.se

Artdatabanken, SLU, <https://artfakta.se/artbestamning>

Riksantikvarieämbetets Kulturmiljöregister KMR (Fornsök)

Skogsstyrelsens register för Skog och historia

PLANDEL

2. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Naturreseptatet är indelat i två skötselområden, vilka utgår från den skötsel som ska genomföras. Skötselområdena är:

- 1: Tall- och barrblandskog med naturvårdsbränning och möjlighet till brandefterliknande skötsel
- 2: Information och friluftsliv

Skötselplanens skötselområde 1: Tall- och barrblandskog med naturvårdsbränning och möjlighet till brandefterliknande skötsel, hela reservatet (250,5 hektar)

Beskrivning

Skötselområdet omfattar all skog i naturreseptatet och utgörs till stor del av olikåldriga naturskogar. Skogen är gles och domineras av tall på hållmarker och klapper men det finns även barrblandskogar, särskilt på mark med djupare jordmån. Inslaget av asp, sälk och vårtbjörk är relativt stort. Mindre områden med granskog med jätteaspar och tallskog med jätteträd på svallsand ingår också. Bränder har tidigare dragit fram i området och det finns urbrända tallstubbar och tallar med gamla brandljud i hela området. Området präglas som helhet av orördhet bortsett från enstaka dimensionsavverkningsstubbar. I området förekommer riktigt gamla knotiga tallöverståndare. Mindre områden med hyggen och ungsogar ingår i områdets perifera delar.

Vid den västra utkanten av Hemmersklappen finns ett intressant område på cirka 30 gånger 100 meter som tydligt skiljer sig från den övriga vegetationen. Här växer ett femtontal vuxna lönnar på klappern och markskiktet domineras av liljekonvalj. Här växer även enstaka enar och krusbärsbuskar.

Bevarandemål

Skogen är naturskogsartad, olikåldrig, brandpräglad och innehåller strukturer som gamla träd och död ved av olika form och nedbrytningsgrad. I skogen finns goda förutsättningar för typiska naturskogsarter. Skogen har fått utvecklas fritt genom intern dynamik och naturliga processer, i kombination med naturvårdsbränning eller brandefterliknande skötselåtgärder på lämpliga delar. Arealen taiga (9010) naturreseptatet är minst 107,6 hektar och förväntas öka. Raggbock ska förekomma i området.

Skötselåtgärder

Naturreseptatet domineras av naturskogsartade tallskogar eller barrblandskogar som bör naturvårdsbrännas för att långsiktigt bevara skogstypens funktionalitet och artstock. Initialt utarbetas en övergripande brandplan för hela reservatet där

de områden som lämpar sig för naturvårdsbränning identifieras och avgränsas samtidigt som prioriteringsordning och brandintervall fastställs. Särskild hänsyn behöver tas till att stora delar av området består av hållmarker med mycket tunt jordtäck. En måttlig trädmortalitet bör eftersträvas vid bränning i dessa delar. Vid bränning skall naturliga brandgränser nyttjas i så hög grad som möjligt. Där naturliga brandgränser saknas kan brandgränserna utgöras av anlagda wetlines eller mineraljordssträngar. Alla bränningar skall förankras med räddningstjänsten och markägaren skall informeras i god tid. Innan en naturvårdsbränning genomförs ska Länsstyrelsen samråda med berörd sameby (Voernese sameby).

I de fall naturvårdsbränning av tekniska eller naturvårdsmässiga skäl inte kan eller bör genomföras kan skötseln kompletteras med skötselåtgärder som efterliknar effekten av bränning för att gynna tall och lövträd. Exempel på åtgärder kan vara röjning av inväxande gran eller ringbarkning alternativt fällning av gran, för att öka ljusinsläpp och minska beskuggning.

I partier med lägre skogliga naturvärden kan enstaka, utvalda tallar fällas och/eller ringbarkas vid behov för att öka förekomsten av död ved, döende träd och solexponering, främst i syfte att skapa lämpliga substrat för raggbock. Detta gäller även i brynzonen vid klapperstensfälten. Yngre tallar kan stamskadas för att öka inkådning av veden. Om det finns naturligt substrat i en mängd som gör att arten kan fortleva i området ska inga åtgärder göras.

Ett visst virkesuttag kan göras i samband med naturvårdsbränning, dock endast om det är naturvårdsmässigt motiverat eller nödvändigt för genomförande av bränningen ur säkerhetssynpunkt. Ett visst virkesuttag kan även göras vid genomförandet av brandefterliknande åtgärder, i de fall det är naturvårdsmässigt motiverat. Uttaget bör då begränsas till att bara gälla gran. I övrigt skall allt virke vid ovanstående skötselåtgärder lämnas kvar i området.

I delar av området finns stora naturvärden knutna till förekomsten av gammal grov asp, med flera rödlistade lavar som är beroende av detta substrat. För att säkerställa kontinuitet för dessa naturvärden är det viktigt att värna om den befintliga aspföryngringen som finns i området.

De mindre partierna i skötselområdet som har naturvärden som främst är knutna till gammal granskog och den naturliga dynamiken i denna skogstyp, lämnas för fri utveckling.

I området vid västra utkanten av Hemmersklappen där det växer ett femtontal vuxna lönnar på klapper kan röjning och borttag av slyvegetation och mindre träd utföras för att behålla den öppna och till viss del lundartade karaktären på området.

Skötselplanens skötselområde 2: Information och friluftsliv

Beskrivning

Naturreservatet ligger nära gamla E4-an och är enkelt att nå genom en skogsbilväg som går från byn Lindefallet. De stora och välbevarade klapperstensfälten tillsammans med utsikten från topparna och den gamla tallnatskogen är alla fina upplevelser som området erbjuder. Särskilt klapperstensfältet Hemmersklappern, som är relativt lättillgängligt från en mindre skogsbilväg, är ett mycket bra skolboksexempel på hur ett stort klapperstensfält med tydliga strandvallar ser ut. Över klapperstensfältet Ljusmyrsklappern öster om Ljusmyrsberget går en stig på någon meter i bredd mitt igenom klappern i sydväst-nordostlig riktning.

Bevarandemål

- Naturreservatets gräns skall vara tydligt markerad.
- Minst en väl underhållen informationsskylt med beskrivning av naturreservatet ska finnas.
- Information om naturreservatet ska finnas på länsstyrelsens hemsida.

Skötselåtgärder:

Områdets gränser markeras och underhålls kontinuerligt. Informationsskyltar sätts upp, underhålls och byts ut vid behov. Information om naturreservatet läggs ut på länsstyrelsens hemsida och hålls aktuell. På sikt finns möjlighet att anlägga stigar och rastplatser på lämpliga platser för att förbättra tillgängligheten för besökare. Detsamma gäller för en eventuell parkeringsplats. Sådana anläggningar kan anläggas av länsstyrelsen, eller av markägaren efter samråd med länsstyrelsen.

3. Uppföljning

3.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Förvaltaren av reservatet ansvarar för dokumentation av förändringar inom reservatet, inklusive skötselåtgärder. Dokumentationen bör ske med både anteckningar och fotografier. Skötselåtgärder ska följas upp för att kontrollera att de genomförda åtgärder överensstämmer med bevarandemålen. Status före och efter utförda skötselåtgärder ska dokumenteras

3.2 Uppföljning av bevarandemål

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen specificeras i dokumentet ”Uppföljningsplan för Ljusmyrsbergets naturreservat” vilket fastställs i samband med naturreservatets bildande. Mer information om Länsstyrelsens uppföljning finns i ”Uppföljning av skyddade områden i Gävleborgs län – policy och översiktlig plan 2012”.

4. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Frekvens	Prioritering	Finansiering
Utmärkning av reservatsgräns	Initialt och vid behov	Reservatets gränser	Underhåll vid behov	1	Skötselanslag
Informationstavlor	Initialt	Se karta	Underhåll vid behov	1	Skötselanslag
Information på hemsida	Initialt	Länsstyrelsens hemsida		1	Skötselanslag
Naturvårdsbränning	Återkommande	Skötselområde 1	Enligt bränningsplan	1	Skötselanslag
Brandefterliknande skötselåtgärder	Initialt och vid behov	Skötselområde 1	Vid behov	2	Skötselanslag

5. Revidering

Skötselplanen gäller tills vidare, men bör löpande ses över och revideras vid behov. Om inte tidigare kan det vara lämpligt att revidera skötselplanen om cirka 15 år.

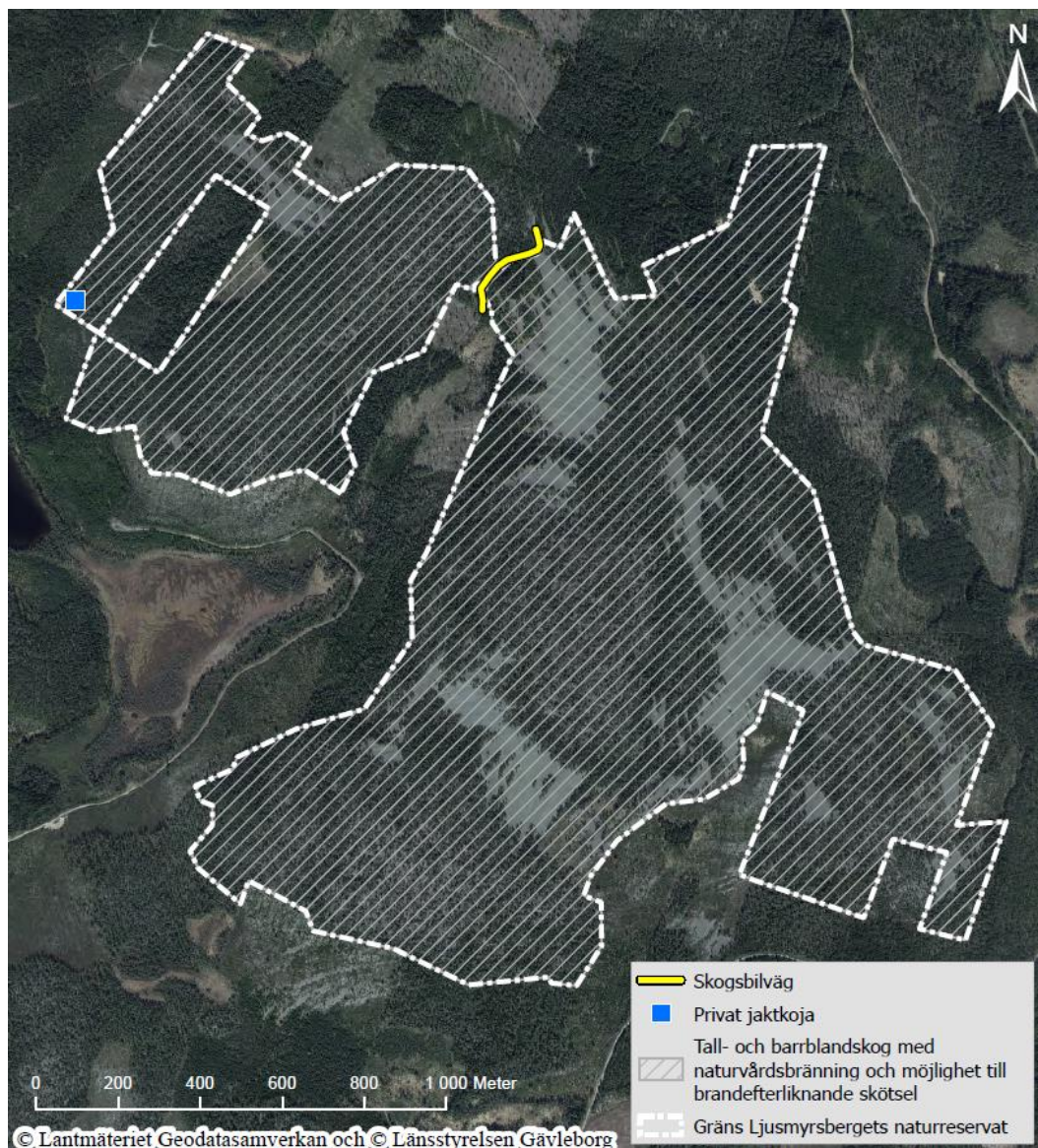

Länsstyrelsen
Gävleborg

Tillhör beslut 2024-11-18

Dnr 1238-2021

Ljusmyrsbergets naturreservat – Skötselkarta

Karta tillhörande skötselplan för
Ljusmyrsbergets naturreservat

Bakgrundskarta: Ortofoto

Gränsen är inmätt i fält

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga detta beslut skall Ni göra det **skriftligen** hos **Regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet**.

Brevet med överklagandet skall dock lämnas eller skickas till:

Länsstyrelsen Gävleborg
801 70 Gävle

eller via e-post till:

gavleborg@lansstyrelsen.se

Skrivelsen med överklagandet måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet.

Om överklagandet kommer in för sent kan det inte tas upp till prövning.

I överklagandet ska Ni ange

1. Ert namn och Er adress
2. vilket beslut Ni överklagar (diarienummer eller motsvarande)
3. vilken ändring Ni vill ha, samt
4. vilka skäl Ni anser att Ni har för ändringen.

Vill Ni veta mera om hur man överklagar kan Ni ta kontakt med enheten för Skydd av Natur vid Länsstyrelsen, telefon 010-225 10 00.

UPPLYSNINGAR

Regeringen prövar efter överklagande beslut av statliga myndigheter i frågor som rör bildande av naturreservat, utom frågor om ersättning, (18 kap 1 § miljöbalken).

Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen och Havs- och vattenmyndigheten får överklaga beslut om bildande av naturreservat (40 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.).

Beslut om bildande av naturreservat får även överklagas av den som domen eller beslutet angår, om avgörandet har gått honom eller henne emot samt den myndighet, kommunala nämnd eller annan som enligt vad som är särskilt föreskrivet i balken eller i föreskrifter meddelade med stöd av balken har rätt att överklaga. Denna paragraf innebär inte någon inskränkning av rätten att överklaga enligt bestämmelser i rättegångsbalken (16 kap 12 § miljöbalken).